

Omeliya fil-Festa ta' San Ġuzepp

Bażilika ta' Marija Bambina, ix-Xagħra

Is-Sibt 6 ta' Mejju 2023

L-E.T. Mons. Anton Teuma, Isqof ta' Ġhawdex

SAN ĠUZEPP JOHROĠNA MILL-KRIŻI TAL-PATERNITÀ

F'dawn l-aħħar snin, hafna tkellmu u għadhom jikkellmu dwar il-kriżi tal-figura tal-missier. Xi rrid ngħid? Fejn hi d-dixxiplina fil-familji li kien hemm darba? Illum lanqas biss b'xi mod tissogra, timmagina jew taħseb li nerġghu nirrepetu dak li kien jgħri 50 u 60 sena ilu fil-familji tagħna: il-missier jgħid kelma u dik tkun. Il-kriżi tal-missier tidher ngħidu aħna fil-mod ta' kif illum l-ulied, anki żgħar, jishqu li tgħaddi tagħhom, li jiksbu dak li jridu. Il-kriżi tal-missier illum tidher, inhossuha u mmissuha fil-fatt li hafna drabi, b'differenza mill-antik, il-missier ikun assenti, nieqes għalkollox mill-familja minhabba ħinijiet twal ta' xogħol.

Din il-kriżi ssib l-origni tagħha hafna snin ilu, jikkalkulaw madwar 50 jew 60 sena ilu, proprju meta fl-aħħar tas-sittinijiet kien hemm il-kriżi tal-awtorità. Min baqagħlu awtorità illum? Min iħaddem għandu awtorità illum? Min imexxi għandu awtorità illum? Nistgħu nibqgħu sejrin... tissejjah il-kriżi tal-figura tal-missier, il-figura tal-paternità. Minhabba din il-kriżi tinholq insigurezza kbira, b'mod speċjali fil-ġenerazzjonijiet iż-żgħar. Araw, ngħidu aħna – u jien naħseb li hafna minnkomm tkunu għaddejjin minnha – min għandu l-ulied adolexxenti. Ma jistax ikollok kontroll shiħ fuqhom kif kien hemm darba. Fejn taf jekk it-tifel jew it-tifla tiegħek, xhin toħroġ is-Sibt, hux se tiltaqa' ma' xi ħadd li jagħtiha xi haġa jew jagħmlilha xi haġa, jew iġegħelha tagħmel esperjenza li inti ma tixtieqx, li inti qatt ma ridt li jiġrilha jew jiġrilu.

Allura dik il-mistoqsija ta' Filippu fil-Vanġelu tal-lum (Ġw 14:1-12) qiegħda tassew f'potha: “Mulej, urina l-Missier” (v. 8). Filippu jdur fuq Ġesù u jgħidli: ‘Għidilna, min hu l-Missier?’. Ir-risposta ta' Ġesù hi sempliċi: “Ili daqshekk magħkom, Filippu, u għadek ma għarafnix? Min ra lili ra lill-Missier” (v. 9). Hija risposta li tagħmel hafna sens din ta' Ġesù. Liema jkun l-ikbar ftaħir u pjaċir tal-missier jekk mhux li jara lil ibnu bħalu, jixbhu? Meta l-missier jinduna li ibnu tiela' bil-prinċipji tiegħu, bil-valuri tiegħu, b'dak li hu tajjeb u b'dak li hu ħażin skont kif jgħalliem il-missier, hawn il-missier jilhaq il-milja tal-paternità tiegħu, iħossu tassew kuntent. Meta jgħid: “Min ra lili ra lill-Missier”, Ġesù qiegħed jgħidilna li dak li jrid Alla l-Missier minnu, Ġesù jwettqu. L-awtorità tal-missier, li fi żmienna tinsab fi kriżi, f'kull sens, anki l-istess awtorità ta' Alla bħala Missier, Ġesù lil Filippu qiegħed jgħidli li huwa laqgħaha, aċċettaha, saret parti shiħa minn ħajtu, u qiegħed jgħixha.

Imma naħseb ta' min nagħmlu mistoqsija oħra llejla: Minn fejn Ġesù jitgħalliem x'jixtieq minnu l-Missier tas-Sema? Mhux biss mill-kuntatt li kellu miegħu fit-talb. Il-Vanġelu jgħidilna li spiss kien jirtira fuq l-gholjiet biex jitlob u jidhol f'komunikazzjoni, fi djalogu, f'diskors ma' Alla l-Missier. Ġesù kien bniedem, li jgħorr fih u jinkarna d-divinità; Alla magħmul bniedem, imma kien bniedem! Ibqgħu ċerti li dak li tgħalliem fuq il-Missier ma waqax biss mis-sema fit-talb, imma tgħallmu minghand il-missier putattiv tiegħu, San Ġuzepp.

Allura, meta Ġesù fil-Vanġelu tal-lum isemmi tliet karatteristiċi importanti ta' dan il-Missier tas-Sema, dawn kienu t-tliet karatteristiċi importanti u prinċipali tal-figura ta' San Ġuzepp. Inhoss

illum li jistghu jkunu t-tliet sejhat prattiċi ħafna li San Ġuzepp qiegħed jagħmel lill-familja, lill-koppja, imma b'mod speċjali lill-figura tal-missier fi żmienna.

Il-missier li jiproteġi

Fil-Vanġelu tal-lum, Ġesù jibda proprju biex iserrah moħħ id-dixxipli, li kienu mwerwrin fiċ-Ċenaklu, proprju ftit wara li Ġuda kien diġà telaq biex jittradih. Kien hemm tensjoni kbira fiċ-Ċenaklu... Ġesù kien qed joqrob lejn il-mument tal-arrest, it-tbatija u l-mewt tiegħu. X'jgħidilhom Ġesù lill-Appostli? Liema hi l-ewwel karatteristika li Ġesù jitgħallem mingħand il-Missier, u li tgħallimha wkoll mingħand Ġuzeppi, u li Ġesù jgħaddi u jikkomunika lid-dixxipli tiegħu u lilna wkoll illejlja? “Thallux qalbkom titħawwad! Emmnu f'Alla, u emmnu f'ija wkoll” (v. 1). Dan is-sens ta' sigurezza, ta' sigurtà, ta' blata, ta' ankra, ta' sur, ta' difiża, ta' protezzjoni, ta' għajnuna, ta' appoġġ, li Ġesù jagħti lid-dixxipli, imbagħad ftit wara jgħidilhom li din hija karatteristika tal-missier: ‘Min ra lili, min sema’ lili, ra u sema’ lill-Missier’.

L-istorja ta' San Ġuzepp turina kemm kien sigurtà, kemm kien blata, kemm kien ankra, kemm kien sur għall-familja tiegħu; kemm kien preżenti, kemm kien qiegħed hemm fid-diffikultà. Tismagħha llum: ‘Telaqni r-raġel, għax it-tifel twieled b'diżabbiltà... Telaqni r-raġel, għax lili qabditni marda... Ir-raġel iktar barra milli għewwa, għax ma jistax jissaporti iktar l-istorbju tat-tfal’. Dan kollu huwa l-maqlub tal-missier li huwa s-sigurtà, il-blata, l-ankra, is-sur li jħares u jkennen il-familja. Dan ma għamlux San Ġuzepp f'ħajtu? Niftakruhom il-ġrajjet tat-tfulija ta' Ġesù? Mhux hu jkun li jaqbad lil Marija u lil Ġesù, kif jgħidilna l-Vanġelu, u jaħrab bihom, jiproteġihom, jitbiegħed mill-periklu bihom! Il-preżenza tiegħu magħhom biex ma jigħrilhom xejn, biex ma tigrilhom l-ebda ħsara.

L-ewwel karatteristika tal-missier: li jiproteġi, li jagħti l-fiduċja. Filwaqt li l-karatteristika tal-omm fit-trobbija tat-tfal tagħha hija li tagħtihom il-kenn tal-affettività, l-imħabba, il-ħarsien, li tikkurahom u tiegħu ħsiebhom, min-naħa l-oħra l-karatteristika speċifika tal-missier hi li jagħtihom il-kapaċità li jkunu nies li jirriskjaw. Eżempju sempliċi: tifel żgħir ta' sena u nofs tiela' fuq sellum... l-omm: ‘Inzel minn hemm!’, il-missier: ‘Halli, ngħinu jitla’. Il-missier li jgħin lill-iben jitgħallem jirriskja. Il-missier qiegħed hemm, jgħinu, jiproteġih u joħloq fih sens kbir ta' fiduċja: “Thallux qalbkom titħawwad!” (v. 1)

Il-missier li huwa dar

X'jgħidilhom iktar Ġesù lid-dixxipli tiegħu? “Sejjer inhejjilkom fejn toqogħdu; biex fejn inkun jien, tkunu intom ukoll” (vv. 2, 3). Ġesù, li qiegħed hemm, u li qiegħed preżenti qalb id-dixxipli tiegħu. Ġesù li jagħmel dak li jitlob minnu l-Missier. Ġesù li huwa l-wiċċ tal-Missier, li jurina min hu l-Missier, allura jikkomunikalna, jgħidilna li l-Missier jixtieq li jkun magħna, li l-Missier huwa dak li jipprovdi l-kenn, li jipprovdi l-għamara, li jipprovdi d-dar għall-familja tiegħu: “Inhejjilkom post” (v. 3). Il-missier li huwa dar għall-familja tiegħu.

Hawnhekk illum, fil-kriżi li qed ngħixu tal-missier, għandna sejha oħra importanti. Kif nafu, qed ngħixu fi żmien fejn il-koppja ħafna drabi hija iktar 'il barra mill-familja, milli 'l għewwa fil-familja. Mhux kull koppja l-istess... hemm min tendenzjalment ikun iktar mitfuħ 'il barra, qisu s-saqaf se jaqa' fuq rasu; hemm min iħobb jingabar, ikun iktar mal-familja. Imma l-Festa tal-lum ta' San Ġuzepp tistieden lil kull wieħed u kull waħda minna, b'mod speċjali l-figura tal-missier, biex inkunu nies ftit iktar attenti għad-dar... mhux biss bħala ġebel, bħala ambjent diċenti jew

sinjur illum fejn nghixu. Għandna hafna djar sbiħ, vilel, imma ma nghixux ġo fihom, ma noqogħdux ġo fihom, għax il-ħin tagħna ngħadduh iktar barra milli ġewwa.

X'jiġifieri l-missier li jhejji l-post? Huwa dak il-missier li joqgħod attent li jiġbor f'ħinijiet partikolari u importanti l-familja tiegħu. Il-missier li jiġbor lill-familja mal-mejda, almenu darba, darbtejn fil-ġimgħa. Kemm saret rari li nieklu flimkien, kemm sirna egoċentriċi, kulhadd jaħseb għalih! Kieku naħsbu għalina u naħsbu wkoll għal ħaddiehor, kieku fiha u ma fihix! Imma nispiċċaw naħsbu fina nfusna biss. Kulhadd jiekol dak li għandu aptit, xhin irid, u fejn irid. Il-kċina ma għadhiex il-post fejn tingabar il-familja. L-ikla li ssajjar l-omm jew il-missier, jekk għadha ssir, ma baqgħetx jew ma għadhiex l-ikla li jieħu kulhadd. U l-ħin ta' nofsinhar jew ta' filgħaxija ma għadhomx il-ħinijiet li fihom jingabar kulhadd jew xi wħud mill-membri tal-familja. Dan ifisser "inhejjilkom post" (v. 3), 'nagħmlilkom dar'; id-dar mhux bil-funzjonijiet u l-aċċessorji kollha possibbli, imbagħad nghixu iktar 'il barra milli 'l ġewwa.

Dan għamli San Ġużepp. Jekk nindunaw, fil-Vanġelu ta' San Matthew, San Ġużepp qatt u qatt ma jissemma waħdu. Ġesù jissemma kemm-il darba waħdu, Marija tisemma wkoll; Ġużeppi, ir-raġel, ma jissemma qatt u qatt waħdu, għax Ġużeppi huwa dak li jagħmel il-post, jagħmel id-dar tal-familja.

Il-missier li jagħti direzzjoni

Ġesù l-missier jgħidilhom lid-dixxipli: "Jien hu t-Triq, il-Verità u l-Ħajja" (v. 6). Fi kliem iehor: 'Jien nagħtikom id-direzzjoni, jien ngħidilkom fejn hu t-tajjeb u fejn hu l-ħażin – il-verità; u meta intom timxu t-triq lejn it-tajjeb u tevitaw it-triq lejn il-ħażin, meta intom timxu fil-verità, intom tgħixu, ikollkom il-ħajja fikom, tkunu kuntenti'. Nerga' nfakkarkom dak li qal Ġesù: "Min ra lili, ra lill-Missier" (v. 9). Mela aktar ma hu l-kliem tiegħu, huwa l-kliem tal-Missier. Dak hu li jagħmel Ġużeppi, u dak li hu msejjaħ jagħmel kull missier.

Biex nikkonkludu ngħidu kelma żgħira fuq id-dixxiplina: it-triq li twassal għall-verità u li tagħti l-ħajja. X'inh i d-dixxiplina? Mhux li tkun bis-sawt, u attent jew attenta biex it-tifel jew tifla tiegħek tobdi kulma inti tordnal u tordnalha. Dik mhix dixxiplina. Dak jgħidulu awtoritarjanizmu: 'Hawn jien nikkmadna u tagħmel kif ngħid jien'. Dik mhix dixxiplina. Il-kelma 'dixxiplina', li aħna poġġejnieha mal-kliem negattiv u ikrah tal-vokabolarju tagħna, hi kelma tassew sabiħa. Ġejja mill-kelma 'dixxiplu', *discere* – titgħallem. Il-kelma dixxiplina tfisser li twettaq dak li titgħallem: il-veru.

Il-missier qiegħed hemm fil-familja mhux sempliciment biex jiggarantixxi li ma jkunx hemm kunflitti, li ma jkunx hemm inkwiet fir-relazzjonijiet bejn il-ġenituri u l-ulied. Għax b'xorti ħażina din l-idea li ma noholqux inkwiet wasslitna biex nagħlqu għajnejna għal hafna hwejjeġ li mhumieħx permessi, li mhumieħx tajbin. 'X'nagħmel? Naqla' l-inkwiet mat-tifel tiegħi ta' 12, 13-il sena... li diġà qed narah ipejjep il-ħaxixa? Naqla' l-inkwiet miegħu? Mhux aħjar noqgħod bi kwieti, u ma niġġeldux!'. Innutaw x'inhu jiġri: bl-iskuża tal-paċifiżmu, inħalli lit-tifel tiegħi jidhol fi sqaq, jidhol fid-dlam. Il-ġid ta' min qed infittex: tiegħu jew tiegħi? Biex niffranka l-inkwiet tiegħi. Mhix din id-dixxiplina.

Id-dixxiplina hija meta jien, missier, naf x'inh i l-verità, naf x'inhu t-tajjeb u l-ħażin. Wara li rrifletejt b'moħħi, għax jien persuna adulta, u nipprova mmexxi fit-triq tal-verità, nagħti

direzzjoni lil uliedi, u direzzjoni wahda. It-triq hi dik il-biċċa maqtugħa qalb il-beraħ, qalb ir-raba', li minnha tista' tgħaddi mingħajr periklu għalik u għall-oħrajn. Ipprova għaddi minn għalqa, aqşam minn triq għal oħra, jew minn raħal għal iehor, mill-għelieqi, u ara x'jigri! Hafna drabi, b'xorti ħażina, dak li qed jigri llum. Nippruvaw ngħaddu minn triq għal oħra, jew minn raħal għal iehor, mill-għelieqi, minn qalb il-blat, minn qalb il-widien, u mhux mit-triq. Minhabba f'hekk, nippruvaw nesperimentaw il-ħin kollu. It-tfal tagħna, iż-żgħar tagħna, minhabba nuqqas ta' direzzjoni, ta' sinjali li juruna t-triq, ta' regolamentazzjoni ta' kif għandek tagħmel u ma għandekx tagħmel, qed jispiċċaw kontinwament jagħmlu l-esperimenti. 'Jekk ngħaddi minn hemmhekk nasal malajr, u jekk ngħaddi minn dik in-naħa'... Tajjeb li nesperimentaw, mela le, imma sadanittant, dak ħabat hemmhekk, imbagħad tkisser in-naħa l-oħra, imbagħad ħabat ma' xi hadd iehor u farrku. Mhux qed ngħidu bil-karozzi ta' biss! Imma b'kull esperjenza li tista' tigri fil-ħajja.

San Ġuzepp, hawnhekk ukoll, johroġ bħala dik il-figura tal-missier li jagħti t-triq, jagħti d-direzzjoni. Id-direzzjoni kienet: 'Aħrab lejn l-Eġittu; mur lura lejn Nazaret; hu lil Marija b'martek'. Id-direzzjoni dejjem tingħata lill-missier, min-naħa tal-Missier tas-Sema, permezz tal-anglu; u l-missier imbagħad jagħtiha lil Marija u lil Ġesù.

Ejjew nitolbuh illum lil San Ġuzepp biex f'din il-Festa li qegħdin nagħmlu – li ma nzertatx għalxejn fil-5 Hadd tal-Ghid, meta Ġesù jkellimna fuq il-figura ta' min hu l-Missier tiegħu tas-Sema – jagħtina l-konvinzjoni li aktar ma nsiru nafu lil Ġesù, aktar insiru nafu lill-missier: lil Ġuzeppi, il-missier putattiv, u lill-Missier tas-Sema... u din il-križi tal-paternità, tal-missier, inqas taffettwa lilna, lill-familji tagħna u lis-soċjetà tagħna.